УДК 796.09+796.82

СТРУКТУРА ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ БОРЦІВ ГРЕКО-РИМСЬКОГО СТИЛЮ (НА ОСНОВІ ВИСТУПУ У ЧЕМПІОНАТІ СВІТУ СЕРЕД МОЛОДІ)

Юрій РАДЧЕНКО

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Анотація. В статті представлена оцінка змагальної діяльності борців греко-римського стилю високої кваліфікації на основі виступу у чемпіонаті світу серед молоді. Проаналізовані деякі показники змагальної діяльності борців високої кваліфікації молодіжної збірної команди. Аналіз відображає загальні тенденції розвитку греко-римської боротьби на сучасному етапі.

Ключеві слова: греко-римська боротьба, змагальна діяльність, техніко-тактичні дії, атакуючи дії, захисні дії, аналіз.

Постановка проблеми. Удосконалення правил та умов проведення змагань, загострення конкуренції, збільшення популярності греко-римської боротьби спричиняють до змін у змагальній діяльності. Змінюється склад техніко-тактичних дій (ТТД), яким надається перевага для досягнення перемоги. Також нові умови проведення змагань змінили структуру ТТД, що вливають на результат спортивного поєдинку борців[4]. Останнім часом значно скорочується кількість ТТД, що використовуються спортсменами для досягнення перемоги у спортивному поєдинку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій[1, 2, 6, 8] показує, що на сучасному етапі розвитку греко-римської боротьби одним з головних критеріїв досягнення перемоги є стабільне виконання прийомів боротьби на всіх стадіях спортивного поєдинку. Для досягнення перемоги борець повинен мати кращі швидкісно-силові якості, бути наполегливим і агресивним при виконанні ТТД, ефективність яких залежить від здібностей спортсмена оцінювати ситуацію, яка виникла в ході виконання рухів і вносити при виконанні прийомів необхідні зміни, які дозволяють досягнути запланованого результату. Тому борець не тільки повинен добре виконувати атакуючи дії, але і за мінімальний час оцінити становище і прийняти єдине правильне рішення [6]. Багато фахівців [1, 2, 8] вважають, що ТТД, які застосовують спортсмени у ході проведення поєдинку є проявом їхньої фізичної, тактичної, психічної і теоретичної підготовленості.

Мета досліджень. Виявлення структури змагальної діяльності борців греко-римського стилю високої кваліфікації на основі виступу у чемпіонаті світу серед молоді.

Завданнями роботи є визначення ефективності, якості, надійності, результативності і популярності ТТД, а також виявлення основних тенденцій змагальної діяльності у греко-римській боротьбі.

Методи і організація досліджень. Теоретичний аналіз і узагальнення спеціальної науково-методичної літератури, педагогічні спостереження, аналіз відеоматеріалів змагальної діяльності. Проаналізовано змагальні поєдинки борців, членів збірної команди України на молодіжному чемпіонаті Світу у Китаї. Аналіз структури змагальної діяльності проводилась за наступними показниками: тривалість боротьби в стійці і в партері окремо, розподіл за часом, кількістю і складом ТТД, співвідношенні за класами, групами у відповідності із класифікацією.

Результати досліджень. Аналіз структури змагальної діяльності борців на основі виступу молодіжної команди на чемпіонаті світу довів, що поряд з іншими властивостями перевагою сильніших борців є успішне і стабільне використання ТТД в час проведення поєдинку і вміння нав'язати противнику свій стиль боротьби[6, 7]. Переможці сутичок

© Радченко Ю., 2008

мали кращий рівень розвитку швидкісно-силових якостей, впевнено і наполегливо проводили атакуючі дії, застосовували більше спроб їх виконати.

Аналіз сутичок, показує, що час відведений на боротьбу в партері складає 38,6 % (1 747 с), в стійці 61,4 % (2 777 с) від загального часу боротьби. Таким чином, час, відведений на боротьбу в стійці, в 1,59 рази більше ніж у партері.

У таблиці 1 подано загальну кількість проаналізованих ТТД, яка складає 101 дія, з них виграшних 52, відповідно в стійці 14 (27 %), в партері 38 (73 %), програшних 49, в стійці 12 (24 %), в партері 37 (76 %). Таким чином загалом виграшних ТТД виконано українськими борцями в 1,09 рази більше ніж було програно, відповідно в партері в 1,16 рази, в стійці в 1,02 рази вграних ТТД більше чим програшних.

Таблиця 1

Показники змагальної діяльності українських борців на ЧС в Китаї

№	Показники	В к-ть	В %	П к-ть	П %
1	кількість ТТД в 1 бал В	24	43,6%	23	44,2%
2	кількість ТТД в 2 бал В	22	40,0%	15	28,9%
3	кількість ТТД в 3 бал В	8	14,6%	12	23,1%
4	кількість ТТД в 5 бал В	0	0,0%	1	1,9%
5	кількість ЧП	0	0,0%	1	1,9%
6	кількість ТТД в стійці	14	27,0%	12	24,0%
7	кількість ТТД в партері	38	73,0%	37	76,0%
8	середній бал ТТД	1,7		1,84	

Примітки: «В» – ТТД виграшу; «П» – ТТД програшу

Українськими борцями для найбільш застосовувались в партері (рис. 1) перекати 36 % (19) і кидки 19 % (10), контр-дії і виходи з положення партер відповідно по 6 % (3) від загальної кількості ТТД.

У стійці (рис. 2) перевага надавалась боротьбі на краю килима з подальшим виштовхуванням за межі майданчика 8 % (4), переводам 4 % (2), кидкам прогином 2 % (1) і проведенню контр-дій 4 % (2).

Аналіз програшних ТТД дії (рис. 1) показує, що суперники для досягнення перемоги використовували в партері кидки 24 % (12), перекати 20 % (10), перевороти 8 % (4), контр дії 6 % (3). В стійці (рис. 2) застосовувалась боротьба на краю килима с подальшим виштовхуванням за межі майданчика дії 8 % (4), переводи 6 % (3) кидки прогином 4 % (2), кидки через плечі 4 % (2) відповідно.

Аналіз ТТД в таблиці 1 показав, що українські борці виконували ТТД які оцінюваються в 1 бал (43,60 %), в 2 бали (40 %), в 3 бали (14,60 %). Програшні ТТД в 1 бал (44,2 %), 2 бали (28,9), 3 бали (23,1 %), 5 балів (1,9 %). Таким чином, на сучасному етапі розвитку української школи греко-римської боротьби для досягнення перемоги українські борці застосовували головним чином в стійці прості переводи (4 %) і боротьбу на краю килима с подальшим виштовхуванням за межі майданчика (8 %), а в партері – перекати (36 %), кидки (19 %). Високо амплітудні кидки в стійці, які оцінюються в 3,5 балів майже не застосовуються.

Аналіз структури перемог показав дуже низький відсоток чистих перемог на "туше" (1,9%).

Аналіз результативності (середній бал за сутичку) показав, що середній бал виграшних ТТД – 1,70, а надійність захисту (середній бал програшних ТТД) 1,84, що є низьким показником надійності захисту.

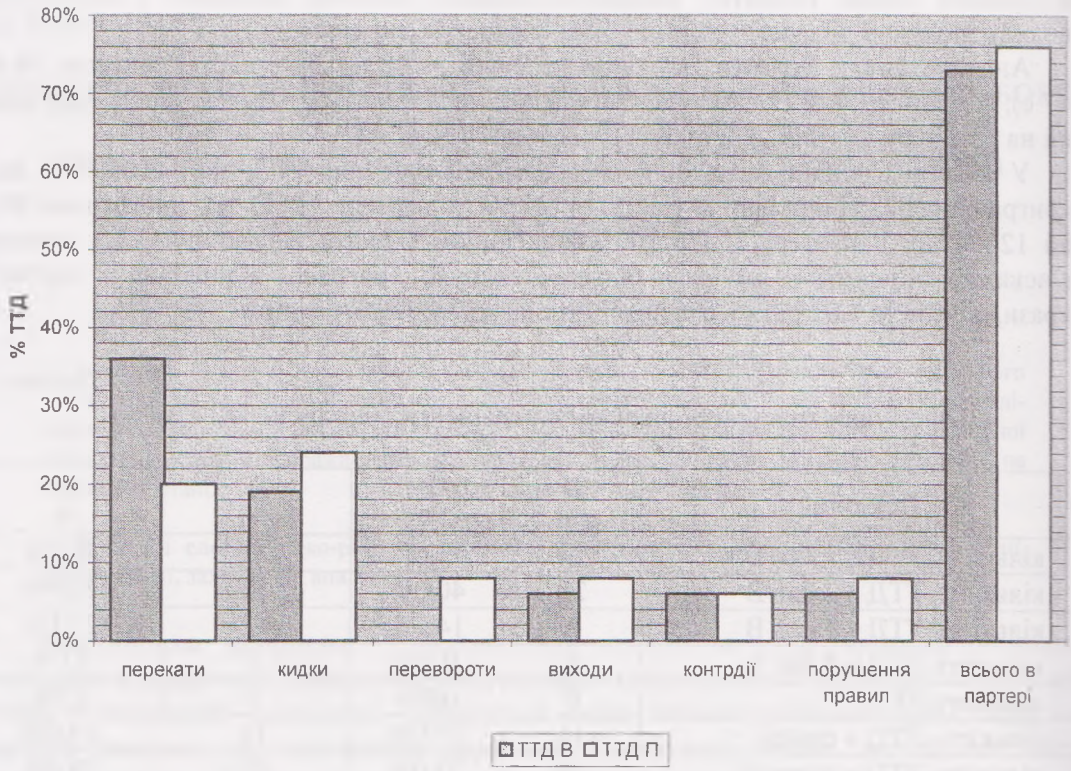

Рис.1. **Результативність боротьби в партері**

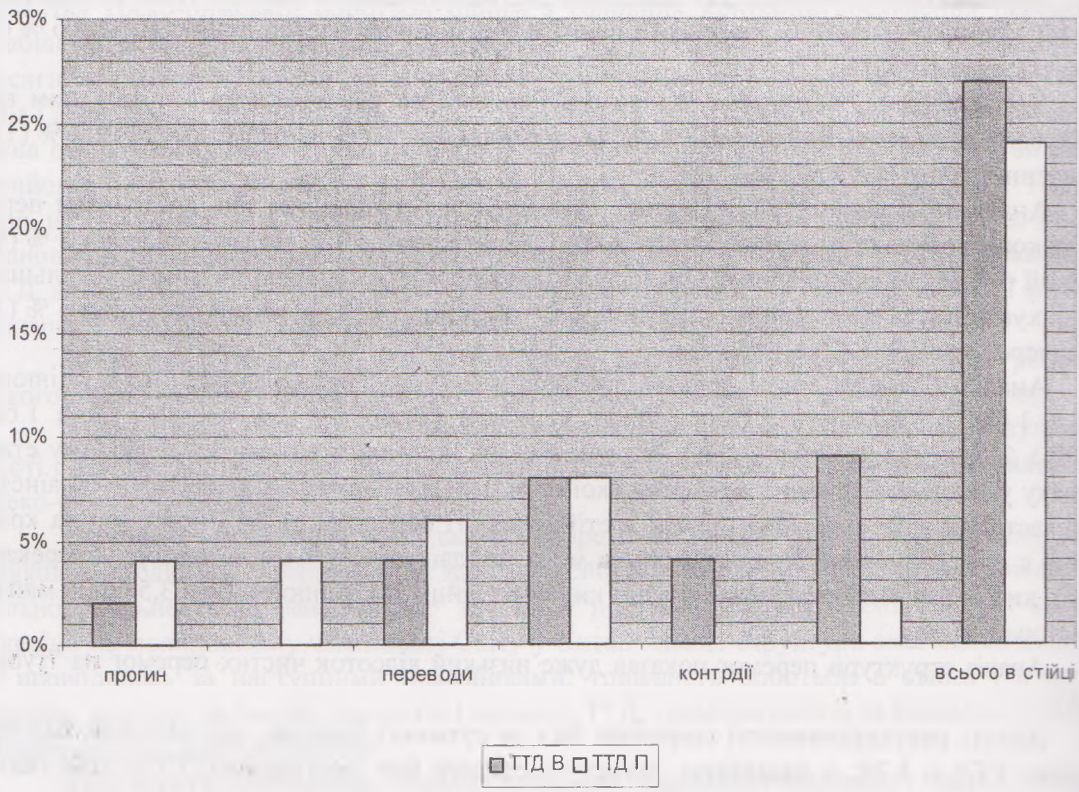

Рис. 2. **Результативність боротьби в стійці**

Проведений аналіз змагальної діяльності борців греко-римського стилю високої кваліфікації на основі виступу у чемпіонаті світу серед молоді показує, що головну роль для досягнення перемоги на сучасному етапі розвитку відводиться атакуючим ТТД. Атакуючи ТТД є ефективними, якщо виконуються за мінімальний відрізок часу з урахуванням зручної ситуації. Кількість виконаних і оцінених суддями технічних дій, значно менше, чим спроб їх здійснити.

На сучасному етапі розвитку греко-римської боротьби час боротьби в стійці більше в 1.59 рази чим час боротьби в партері, але при цьому кількість виконаних ТТД партері в 2.7 рази більше ніж в стійці. Таким чином боротьба в партері на сучасному етапі є ефективнішою ніж боротьба у стійці.

Українські борці мають хороші показники щодо виконання в партері перекатів 36 % і кидків 19 % від загальної кількості ТТД, що свідчить про те, що тренерами збірної команди цьому напрямку приділяється багато уваги.

Згідно проведеному аналізу структури змагальної діяльності помітні недоліки у проведені захисних дій українськими борцями. Особливо високі результати програшу при виконанні суперниками таких прийомів, як кидки в партері, які в більшості випадків було оцінено в 3 бали. Також недоліки є при виконання захисних дій при застосуванні противниками переворотів. Українські борці, на жаль маже не застосовували цей ефективний прийом незважаючи на те, що судді його оцінювали в більшості випадків у 2, 3 бали.

Також при аналізи помітні недоліки при боротьбі на краю килима і порушені правил змагань українськими борцями, що в цілому дало 16 % програшних ТТД.

Висновки

1. При підготовці борців молодіжної збірної команди відсутні індивідуальне цільове перспективне планування, не враховуються в техніко-тактичній підготовці сучасні тенденції суддівства змагань.
2. Відсутність у багатьох борців індивідуальної манери ведення поєдинку, при проведенні атакуючих дій використовуються одиночні техніко-тактичні дії, обмежений арсенал тактичних підготовок, невелика ефективність використання стандартних ситуацій, відсутність в стійці високо амплітудних кидків на 3 і 5 балів.

Перспективи подальших досліджень. Пов'язані з розробкою і коригуванням тренувальних методик підготовки борців високої кваліфікації у наступному олімпійському циклі.

Список літератури

1. *Бойко В.Ф., Данько Г.В.* Физическая подготовка борцов: Учебное пособие. – К.: Олимпийская литература, 2004, 221 с.
2. *Дахновский В.С., Лещенко С.С.* Подготовка борцов высокого класса: Учебное пособие. – К.: Здоров'я, 1989, 189 с.
3. *Кожарский В., Сорокин Н.* Техника классической борьбы: Учебное пособие. – М.: Физкультура и спорт, 1972, 271 с.
4. *Латишев С.* Аналіз тактико-технічних дій борців вільного стилю на Іграх XXVI Олімпіади в Атланті // Теорія і методика фізичного виховання № 2-3. – 2000. – С. 20-24
5. *Лемещенко С.С., Фетисов В.І.* Исследование специальной работоспособности борцов в период подготовки к соревнованиям: Методические разработки молодых ученых ГДИФК. – К.: Здоров'я. – 1997. – С. 21-23
6. *Пархоменко Н.Н.* Греко-римская борьба: Проблемы и перспективы выступлений в Афинах-2004 // Теория и практика физической культуры, – №12. – 2002. – С. 28-32

7. *Подливаев Б.А.* Анализ соревновательной деятельности борцов вольного и греко-римского стиля на олимпийском турнире в Сиднее // Теория и практика физической культуры. – №9. – 2001. – С. 33-38

8. *Чочарай З.Ю.* Техническая подготовка в единоборствах: Учебное пособие. – К.: Олимпийская литература, 2003 с.

ОЦЕНКА СОРЕВНОВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БОРЦОВ ГРЕКО-РИМСКОГО СТИЛЯ ВЫСОКОЙ КВАЛИФИКАЦИИ (НА ОСНОВАНИИ ВЫСТУПЛЕНИЯ НА ЧЕМПИОНАТЕ МИРА СРЕДИ МОЛОДЕЖИ)

Юрий РАДЧЕНКО

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Аннотация. В статье представлена оценка соревновательной деятельности борцов греко-римского стиля высокой квалификации на основании выступления на чемпионате мира среди молодежи. Проанализированы некоторые показатели соревновательной деятельности борцов высокой квалификации молодежной сборной команды. Анализ отображает общие тенденции развития греко-римской борьбы на современном этапе.

Ключевые слова: греко-римская борьба, соревновательная деятельность, технико-тактические действия, атакующие действия, защитные действия, анализ.

THE STRUCTURE OF COMPETITIVE ACTIVITY OF FIGHTERS OF THE GRECO-ROMAN STYLE OF HIGH QUALIFICATION (ON THE BASIS OF PERFORMANCE IN THE WORLD CHAMPIONSHIP AMONG YOUTH)

Jury RADCHENKO

National university of physical training and sports of Ukraine

Abstract. The article is devoted to the estimation of competitive activity of fighters of the Greco-Roman style of high qualification which is submitted on the basis of performance in the world championship among youth. Some parameters of competitive activity of fighters of high qualification of a youth combined team are analyzed. The analysis displays the general tendencies of development of the Greco-Roman wrestling at the present stage.

Key words: the Greco-Roman wrestling, competitive activity, the tech.-tactical actions, attacking actions, protective actions, the analysis.